

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: קיסלוק	שם פרטי: אידיט
---------------------	-------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: ליליאן		בלועזית Lillian
שם פרטי איתו נולדתי: אידיט	בלועזית Edith	מין: נקבה שנת לידה: 17.3.1932
עיר לידה: בודפשט	בלועזית Budapest	ארץ לידה: הונגריה
שם פרטי ושם משפחה של האב: אליעזר ליליאן	שם פרטי ושם נעורים של האם: אווה	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: בודפשט	בלועזית Budapest	ארץ המגורים: הונגריה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) השכלה תיכונית	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא) "השומר הצעיר"
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: בודפשט (שם העיר או האזור ושם הארץ)		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו גטו בודפשט		בלועזית Ghetto Budapest
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:		תאריך השחרור: 1945
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה) אנסבך, ליבג ובצרפת		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת'		שנת עליה: 1948 במידה ועלית באנייה, ציין את שמה "אקסודוס"

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בשנת 1932 בבודפשט שבהונגריה למשפחה אמידה לאבי אליעזר שהיה עצמאי והיה לו עסק קו של חלוקת קרח והובלות ולאימא אווה שהייתה אישה משכילה שעזרה בעסק המשפחתי והייתה גם עקרת בית. כמו כן יש לי גם אח שקטן ממני בשנתיים וחצי. בבודפשט נהגנו לשמור על המסורת היהודית ולחגוג את חגי ישראל, סבתא שלי הייתה דתייה אורתודוקסית ולקחה חלק בהקמת בית הכנסת הגדול ברחוב "ארנה". בגיל 4 ההורים שלי שמו אותי בגן של לא יהודית (שממש לא אהבתי את זה) הילדות שלי הייתה ילדות רגילה וטובה וההורים שלי נתנו לי חינוך טוב ולא החסירו דבר. את החגים היינו חוגגים אצל סבתא שלה הייתה אחוזה גדולה וחצר.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

בשנת 1942 הגיעו הגרמנים והתחילו להוציא אותנו מן הבתים ולהעבירנו לבתים שסומנו עם מגן דוד, כדי שיידעו שפה גרים יהודים ברחוב "בודמנסקי" מול תחנת הרכבת המערבית. אני זוכרת שאת אבא לקחו למחנה כפייה ביוגוסלביה ונשארתי רק עם אימא ואחי בבית המסומן. לאחר כמה זמן, הוציאו אותנו הגרמנים לרחובות ונתנו לנו ללכת משך שבוע שלם בקור שבחוץ, במיוחד בלילה. בלילה הראשון באו לקחת אותנו לרחוב "אנדראשי" ושמו מכונות ירייה אל מול הקיר שעמדנו ורצו לירות בנו, בדקה האחרונה הקצין החליט שלא לבצע את הירי. על נהר הדנובה בדרך ראיתי גופות של אנשים שהגרמנים ירו בהם ובמשך הזמן העבירו אותנו לגסטפו ושמו אותנו במרתף, לאחר שבוע שחררו אותנו. עם הזמן חזרנו לשגרה בבית אבל לאחר כמה ימים באו שוב הגרמנים והפיצו צו שאומר שמי שלא מתפנה לגטו- יוצא להורג וכך עברנו לגטו שהיה למעשה בתוך בית ובתוך השכונה שלנו, מוקף בחומות גדולות. בתוך הגטו לקחו הגרמנים את הילדים הקטנים והצעירים והיו נותנים להם לפנות גופות ולנקות את הרחובות מבוקר עד ערב. אני זוכרת שהיה ליד השוק הישן בית מרקחת שבו היו זורקים את כל הגופות ולאחר מכן היו מעבירים אותם וקוברים אותם בבית הכנסת הגדול בבודפשט. מבחינת האוכל והמזון לא היה לנו כלום, למזלנו סבתא שלי הכינה מראש שימורים וקטניות וזה מה שהיה מחזיק אותנו בחיים, אני זוכרת סיפור על כומר נחמד שנתן חסות בכנסייה ליהודים ושם הייתה גם בת דודה שלי שהייתה מחביאה אותה והכומר היה נותר כל פעם לדודה שלי שומן חזיר והיא הייתה מעבירה לנו בכדי שנשרוד. בבודפשט היה דיפלומט שוודי בשם ראול ולנברג שעזר ליהודים והוא בסוף שחרר אותנו באופן זמני מהגטו והחביא אותנו בבתיים של השוודים במשך חודשיים שגילו אותנו הגרמנים והחזירו אותנו לגטו, בסופו של דבר הייתי בגטו תקופה של כשנתיים עד הגיע הצבא ושחרר אותנו. לאחר השחרור התארגנו בקן של "השומר הצעיר" אני ואחי לעלייה לארץ וההורים נשארו בהונגריה.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בשנת 1946 היינו במחנות עקורים באנסבך ומשם הפלגנו על אונייה "אקסודוס", באונייה היינו כ-4.500 אנשים והפלגנו כשבוע בים, במשך ההפלגה עקבו אחרינו האנגלים עם שתי משחתות וכאשר התקרבו אלינו הם ניסו לנגח את האונייה שהייתה עשויה מעץ משני צידיה, פשוט רצו להטביע אותנו. אני זוכרת את הפאניקה הגדולה שהייתה באונייה וגם הפצועים

וההרוגים עד שהשתלטו הבריטים על האוניה ושמו אותנו על אוניית גירוש ואת הציוד והבגדים שהיו ברשותנו הטביעו בים. הגענו לצרפת, לנמל פירטברוג שם היינו על האוניה כ-3 שבועות והצרפתים דאגו לנו לאוכל וביגוד ומשם לקחו אותנו שום למחנה עקורים שנקרא ליבג בגרמניה ומשם בפעם השנייה עלינו לארץ ישראל בשנת 1948.

נא ספרי על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

כאשר הגענו לארץ, אני ואחי, הוריי כבר היו בארץ והתיישבו בנס ציונה בתוך פרדס שהיה בית אריזה. אחי ואני הגענו לרעננה ושם שיכנו אותנו באוהלים כבערך חודשיים גרנו שם ומשם עברנו להוריי שעברו לרחובות. אני העברתי הכשרה בטנטורה בתחום החקלאות יחד עם חבר שלי ושם גם נפצעתי מפליטת כדור שפגע בי בכתף. בשנת 1952 הגעתי לעפולה והתגייסתי למשטרת עפולה, הייתי פקידה של מפקד התחנה שמואל איתן (אחיו של רפאל איתן (רפול)). באותה התקופה הכרתי את בעלי ובשנת 1953 נישאתי לו ועברנו לגור בשיכון פועלים בעפולה. בעלי היה עוסק בייצור מכונות חקלאיות לקיבוץ ואני עסקתי במשק הבית, ב-1958 נולדה ביתנו הבכורה רחלי, ב-1959 נולדה יעל, ב-1961 נולדה מיכל ולבסוף ב-1963 נולד הבן אלי, יש לנו 7 נכדים, נינה אחת ועוד נינה בדרך. המסר שלי לדורות הבאים הוא: שתמיד צריך להביט קדימה ולא לאבד תקווה, צריך לשמור על הארץ ולפתח אותה למען המשך הדורות הבאים כי אין לנו ארץ אחרת.

ראיון: רונן אליהו
עפולה, מאי 2013